

Емилиян Станев

Смъртта на една птица

Исках да ти разкажа това, когато след лова на бекаси бяхме седнали да си починем край пътя, близо до селцето, чиито кирпичени огради и трънливи плетища, скрити в гъстите клони на върбите, изчезваха в рублинения пламък на есенното слънце, което залязваше.

Спомняш ли си тия залези, които виждахме всяка вечер да трептят с огненото си великолепие на другия край на гората? Сякаш някаква гигантска бъчва изливаше опияняващото си вино над света. Когато ги гледахме, и двамата изпитвахме желание да отидем там, където ни се струваше, че ще намерим един друг, слънчев и прекрасен свят, какъвто сме виждали в нашите детски сънища.

Забравих да ти разкажа тогава тая случка, защото вниманието ми все още бе погълнато от лова. Дневните впечатления отново изникваха в паметта ми – влажната гора с медночервена шума, тихото и нежно шептене на бекасите, стойките на нашите кучета, екът на изстрелите и тая остра миризма на изгорял барут, която се усеща тъй силно в свежия въздух на гората.

От друга страна, не е ли твърде неудобно да ти говоря за подобни неща днес, когато по цялата земя войната отнема хиляди и милиони човешки животи? И нима смъртта на една птица, за която искам да ти разкажа, може да се сравнява със смъртта на едно човешко същество?

И все пак, струва ми се, че разбрах какво нещо е смъртта именно чрез тая птица, която застрелях по погрешка.

Това се случи в края на миналата тежка и продължителна зима в сред мочурливата равнина, оградена отвред с венец от планини, в която ние двамата неведнъж сме дебнали диви патици.

Денят беше студен и ветровит. Гонени от силния северен вятър, към крайнините на селото долитаха стотици прелетни птици да търсят закрила от студа и глада. Орляци от пойни дроздове и скворци, дъждосвирици със златисти очи, калугерици с широки траурни крила, жълтунки и гълъби напушаха равнината, понесени от вятъра. Целият този птичи свят търсеше спокоен кът, за да си отпочине, да се нахрани и стопли след дългия път от юг.

Една рекичка с високи брегове, обрасли с върби, която лъкатушеше между зеленчуковите градини на селото, служеше на птиците за пътеводител. Те прелитаха над дърветата и кацаха по бреговете ѝ, защото тук вятърът не беше тъй силен и земята не бе вкочанена от мраза.

Когато тръгнах по нейното течение, аз вдигнах няколко ята диви патици. Ловът беше лесен и добитчив. Осем бърнета от рода на тия, които ние, ловците, наричаме черни, увиснаха на патронташа ми.

Омаломощени от вятъра и капнали за сън, след като бяха скитали през цялата студена нощ над замръзналите мочури, те се вдигнаха отблизо и лесно ставаха жертва на моите изстрели.

Към обед от север се показаха сиви облаци – тежки, пълни със сняг. Над равнината се изви виелица. Ято диви гъски мина над рекичката и се изгуби в бялата мрежа на едрите снежни парцали, които падаха наклонено към земята, прилични на бели ленти.

Аз се подслоних от виелицата в една овчарска колиба, чийто сламен покрив шумеше над главата ми.

След час вятърът утихна. Снегът престана. Небето се повдигна и равнината се бялна – широка, спокойна и чиста.

Сполучливият лов, снежната равнина, покрита с мартенски пръхкав сняг, по който беше приятно да се върви и чиято чистота сякаш проникваше в душата ми, събудиха в мене безпричинна радост, каквато човек изпитва при мисълта за нещо прекрасно и бодро. Драго ми беше да вървя всред това кротко и бяло мълчание на равнината, да чувам как шумят дрехите ми и как цевта на моята пушка почуква о халката на раницата.

Имаше още два часа, докато се мръкне, но снегът изпълваше спокойния въздух със светлина, а под изтънялата облачна покривка се виждаше дискът на слънцето, приличен на запалена лампа сред гъста мъгла.

Напуснах рекичката и тръгнах през равнината към града. Вървях край една вада за напояване, изпълнена със снежна каша.

Далече пред мене като зелено огледало сред бялото поле се виждаше голяма локва. Няколко ниски върби самотно се издигаха край нея и техните голи клони едва се оглеждаха в бистрите ѝ води.

И ето, когато се приближих на петдесетина крачки до локвата, изведнъж забелязах, че сред нея е кацнала някаква птица. Тя стоеше неподвижн, като кръгла черна точка.

Щом се спрях, птицата се обърна и аз видях неспокойно вдигнатата ѝ глава. По всяка вероятност беше патица от вида на тия, които сега висяха на кръста ми. Тя се готвеше да излети. Това личеше от нейните леки, почти неуловими движения, изпълнени с тревожен трепет.

Ти знаеш, драги приятелю, как внезапно забелязаният дивеч ни кара да изтръпнем и да се хванем за пушката. Кръвта нахлува в главата ни, възбудата спира дъха ни и в един миг цялото внимание се съсредоточава само към птицата или животното, което е пред нас. Едно неудържимо желание да го придобием ни изгаря. Ние треперим от напрежение да не изпуснем секундата, в която трябва да дадем изстрела...

Като съобзавих, че патицата може да литне през клоните на

върбите и да се закрие от погледа ми, реших да стрелям, докато не се е вдигнала.

Насочих цевите към нея и когато въздухът на мушката докосна тъмното ѝ тяло, дръпнах спусъка...

През лекия дим видях как птицата трепна, как дробинките повдигнаха водни бризки край нея и как на брега на снега се появиха черни точици от попаденията на оловните зърна. Но, чудно нещо, патицата остана в локвата, както преди – спокойно и неподвижно. Тя не запляска с крила, не плувна обърната по гръб, не се гмурна във водата да търси спасение от смъртта, както би направила всяка ранена или умираща водна птица. Тя само се обърна леко и бавно към мене, тъй че отново заприлича на добре закръглена топка.

Учуден и недоверчив, тръгнах към нея с пръст на другия спусък, готов отново да стрелям.

Изпитвах не само учудване, но и смут, сякаш бях стрелял по някакъв призрак – неуязвим, стоящ вън от законите на живота и смъртта.

Когато се приближих, видях, че в локвата стои не патица, а една черна лиска. Тъмнопепелявото ѝ тяло беше здраво и чисто. Нито една капчица кръв не се виждаше по гъстата ѝ перушина.

Тя не мърдаше. Изглеждаше напълно потънала в това вцепенено и малко учудено съзерцание, на което се предават низшите същества, когато са спокойни и не са заплашени от никаква опасност. Моето присъствие не ѝ направи никакво впечатление, сякаш не съществувах за нея, макар че аз стоях вече на брега на локвата и разстоянието, което не разделяше, не беше по-голямо от две крачки.

Малката ѝ глава, изящна и лъскавочерна, на която се виждаше бяло гребенче, беше насочена напред, като че погледът ѝ минаваше над бялата равнина, загледан втренчено в някаква точка отвъд хоризонта. Тя сякаш беше всепогълната от нещо безкрайно важно, което властно беше грабнало нейното внимание и го приковаваше неотразимо. Ледено спокойствие и пълно безразличие към всичко останало лъхаше от това същество, плувнало кротко във водата.

Представи си, че би могъл да видиш отдалече тая невероятна картина – ловеца и дивата птица, двамата тъй близо един до друг: човека – учуден, недоумяващ, дивеча – напълно равнодушен към присъствието на своя най-страшен враг, и всичко това в тая снежнобяла спокойна равнина, в която вилицата е оставила след себе си само мир и тишина. Не би ли повярвал, че в тоя час на земята се е извършило великото чудо, което ни обещаваат евангелските легенди?

Още няколко секунди, и аз усещах, че не ще мога да издържа пред тая загадка. Искаше ми се да извикам, да махна с ръка или да пресегна и хвана това мъничко черно създание, което не се боеше от мене и чието спокойствие изглеждаше тъй величествено.

И ето, когато бях готов да нагазя водата, птицата трепна. Дългата й шия се сви, главата й се дръпна леко назад и цялото й тяло потрепера в конвулсивен порив, сякаш тя искаше да запази нещо, което до този миг с мъка задържаше в гърдите си. После заплува бавно към парчето лед, което не се виждаше пред нея, и като протегна шията си, натисна студена твърдост със седефенобелия си клон. Все по-мъчително и по-силно забиваше тя човката си в леда, като че искаше по този начин да сподави болката си. Изведнъж тялото й се отпусна, малката ципица полузатвори нейните черни очи и тя се обърна по гръб. Беше мъртва.

Едва тогава аз разбрах коя сила беше надвила страха в това създание. То беше ударено смъртно. И когато оловното зърно и проникнало в гърдите му и то е почувствувало идването на смъртта, цялото му същество е било погълнато от приближаването на тая важна минута. То не е имало време да се занимава с мене, защото се е подготвяло да посрещне своя край... В тия няколко минути може би неговата душа е усещала част от оная скръб, която всяко живо същество изпитва пред прага на смъртта.

Дълго време гледах замислено малкия труп, плувнал неподвижно в зеленкавата вода.

Когато погледът ми отново срещна белия венец от планини и мирното спокойствие на равнината, стори ми се, че този живот, който отнех, не е изчезнал безследно, но като една малка капчица е преминал в океана на великата и вечна сила, която ражда живота... И аз разбрах защо ние, хората, сме виждали в смъртта известна красота и защо сме й възлагали дори надежди. В това преминаване оттук към там, във вечния възврат, за който говорят философите и религиите, нашият ум е откривал безсмъртното начало на живота и е черпел нови сили за духа...

Преди да си тръгна, извадих трупа на птицата от водата и го положих на снега, подтикнат от желанието да го запазя от гниене и грозота.

Това исках да ти разкажа в оня чудесен есенен ден. Ти си ловец и не ще ме упрекнеш за безцелното убиване на тая птица. Животното ни е потребно да се въздигнем чрез него, но когато човек знае какво нещо е смъртта, вярата в безсмъртното начало на живота спира ръката му и изпълва неговата душа с просветление и обич.

КРАЙ

© Емилиян Станев

Източник: <http://bgstories.athost.net>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2963>]